

СЬОМИЙ ПРЕЗИДЕНТ МІЖНАРОДНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ

Хуан Антоніо Самаранч

Народився	17 липня 1920 Барселона
Помер	21 квітня 2010 (89 років) <u>Барселона</u>
Громадянство	 Іспанія
Національність	каталонець
Діяльність	спортивний функціонер, політичний і громадський діяч, підприємець
Alma mater	IESE Business School
Титул	маркіз де Самаранч (дон)
Посада	Президент Міжнародного олімпійського комітету, депутат франкістських Кортесів
Головував	МОК (1980—2001)

Хуан Антоніо Самаранч був обраний президентом Міжнародного олімпійського комітету 16 липня 1980 року, оселився в Лозанні і став першим після П'єра де Кубертена президентом, який працював безпосередньо в штаб-квартирі цієї міжнародної організації. На початку своєї діяльності провів ряд заходів, спрямованих на зміцнення позицій Міжнародного олімпійського комітету, підвищення авторитету і стабільності олімпійського руху, розширення зв'язків МОК з міжнародними спортивними федераціями, національними олімпійськими комітетами та іншими організаціями, що забезпечували розвиток спорту. В його програмі були виокремлені такі важливі пріоритетні напрями, як модернізація олімпізму, розширення сфери діяльності МОК, боротьба з допінгом в спорті, розуміння значущості Олімпійських ігор і необхідності їх збереження.

Як очільник МОК Самаранч проводив політику щодо забезпечення фінансової самостійності міжнародного олімпійського руху, активно упроваджував спонсорство і відсоток від комерційної реклами на міжнародних і національних спортивних заходах з боку транснаціональних компаній, вирішував питання оплати телеканалами трансляцій спортивних заходів тощо.

МОК став величезним міжнародним комерційним осередком, через який проходили значні фінансові ресурси, здійснювалося засилля комерціалізації, що призводило до зловживань у фінансовій сфері, а у спорті високих досягнень до скандалів і проявів *unfair play*, як то використання допінгу, тренерські і суддівські розбірки, можливість «договірних» змагань, коли результати змагань (стосується ігрових видів спорту) «продаються і купуються», «перетікання» спортсменів „варягів“ з країни в країну (зміна громадянства для участі в олімпійській збірній) тощо.

Втім, очевидними були і заслуги Самаранча, що виявився фактично рятівником олімпійського руху, вдихнувши в нього нове життя. Головними принципами функціонування МОК й президента Х. А. Самаранча, залишалися відданість спорту і політкоректність. В основу діяльності МОК були покладені такі концептуальні принципи як тісна співпраця і спільна робота всіх учасників олімпійського руху — Міжнародного олімпійського комітету, Міжнародних спортивних федерацій і Національних олімпійських комітетів; визнання незалежності кожної з трьох складових частин міжнародного олімпійського руху (МОК, Національні олімпійські комітети, Міжнародні спортивні федерації), забезпечення їх представництва на Олімпійських іграх і в інших олімпійських заходах; приведення правил МОК відповідно до реалій сучасного світу; розширення процесу комерціалізації олімпійського руху; перегляд статусу спортсмена в олімпійському спорті, ставлення до професіоналізму з метою підвищення спортивного рівня Олімпійських ігор і змінення співвідношення сил на олімпійській арені між країнами Сходу і Заходу; визнання й поширення інших форм спортивної практики, у тому числі масового спорту і спорту інвалідів; єднання спорту й олімпізму з іншими сферами суспільної діяльності; визначення чіткої позиції стосовно апартеїду в спорті; посилення боротьби з допінгом; розвиток олімпійської солідарності; прагнення до співпраці з усіма урядами і неурядовими організаціями, зацікавленими в розвитку спорту.

Враховуючи конфлікти, що почастишали, між спортивними діячами і представниками держав, Х.А. Самаранч, як президент МОК, поставив питання про створення Міжнародним олімпійським комітетом спільно з Міжнародними

спортивними федераціями і Національними олімпійськими комітетами міжнародного Спортивного арбітражного суду.

Великої уваги Х.А. Самаранч надавав і нормалізації стосунків Міжнародного олімпійського комітету із засобами масової інформації – стосунків, які в усі часи були досить складними. Цю проблему він добре знав ще з 60-х років ХХ ст., коли йому довелося під керівництвом М. Кілланіна працювати у складі Комісії МОК з питань преси. У 80—90-і роки ХХ ст. МОК на чолі з Самаранчем провів із засобами масової інформації велику просвітницьку роботу, результати якої істотно змінили ставлення преси, радіо і телебачення до олімпійського руху – вони стали більш об'єктивнішими і доброзичливими у висвітленні спортивних подій.

В першій половині 80-х років ХХ ст. в діяльності Міжнародного олімпійського комітету, очолюваного Самаранчем, почала чітко простежуватися принципово нова тенденція, відповідно до якої подальший розвиток олімпійського руху все тісніше поєднувався з комерціалізацією і професіоналізацією олімпійського спорту. У цих роках до своєї сфери діяльності МОК долучив і «спорт для всіх». З цією метою 1985 року була створена Комісія, яка визначила функції, розробила структуру і програму діяльності спорту для всіх, що дозволило 1986 року в Німеччині, у Франкфурті-на-Майні, під егідою МОК провести I конгрес "Спорт для всіх", гаслом якого стало „кожен має право на заняття спортом”.

Не менш важливими і актуальними в діяльності Міжнародного олімпійського комітету за керівництва Х.А.Самаранча, були також питання, що стосувалися розширення складу МОК шляхом обрання в його склад відомих спортсменів, президентів національних олімпійських комітетів і міжнародних спортивних федерацій, що, у свою чергу, покращило координацію діяльності всіх трьох ланок системи олімпійського спорту. Значну увагу МОК приділяв і проблемі допінгу в спорті, протидії його використанню спортсменами й посиленню покарань за вживання.

Х.А. Самаранч активізував діяльність МОК у напрямі співпраці з найбільш вагомими в світі міжнародними організаціями, перш за все з Організацією Об'єднаних Націй. Одним з найважливіших рішень такої співпраці була прийнята на 48-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН резолюція про олімпійське перемир'я і проголошення 1994 року Міжнародним роком спорту і олімпійського ідеалу. Міжнародний олімпійський комітет, очолюваний Самаранчем, розширив і зміцнив контакти з ЮНЕСКО, з Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВОЗ), Дитячим фондом ООН, Комісією ООН у справах біженців, уклавши з цими міжнародними організаціями договори про співпрацю.

За ініціативи Х. А. Самаранча на 91-ій сесії МОК 1986 р. в Лозанні відбулося розмежування проведення зимових Олімпійських ігор і Ігор Олімпіад за роками, які до 1992 р. включно проводилися (з чотирирічними інтервалами) в одному році. Відповідно до цього рішення, починаючи з 1994 р. зимові Олімпійські ігри вирішили проводити в роки, що знаходяться посередині між роками проведення Ігор Олімпіад, які проводяться у високосні роки.

Серед інших важливих питань, якими довелося займатися Міжнародному олімпійському комітету і його президентові Х.А. Самаранчу, була також проблема апартеїду в спорті. Не оминула МОК значна політизація на тлі протистояння

Холодної війни. Так, зокрема, країни соціалістичного табору на чолі з СРСР бойкотували Олімпіаду 1984 року в Лос-Анжелесі (США).

Враховуючи активну діяльність Х. А. Самаранча як президента МОК, його повноваження після закінчення терміну перебування на посаді були продовжені ще на чотири роки (рішення 101 сесії МОК, яка проходила у вересні 1993 р. в Монако).

16 липня 2001 року Хуана-Антоніо Самаранча обрали довічним почесним президентом МОК.

Джерела:

Бріскін Ю. А. Президенти МОК, їх роль в розвитку олімпійського спорту : лекція. – Львів : ЛДУФК, 2015. – С. 27-31.

Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>

Президенти Міжнародного олімпійського комітету / за заг. ред. Марини Булатової. – Київ, 2001. – 213 с.